

KOMISIJA ZA ETIKO IN INTEGRITETO

Številka: Su Ek 8/2022-10

Datum: 8. 6. 2022

Komisija za etiko in integriteto je na podlagi drugega odstavka 52. člena Zakona o sodnem svetu (v nadaljevanju ZSSve) obravnavala pobudo stranke [A. A.] (v nadaljevanju pobudnik) za sprejem načelnega mnenja glede etičnosti ravnanja [B. B.], vrhovnega sodnika svetnika na Vrhovnem sodišču RS (v nadaljevanju sodnik), v zvezi z objavo izjave na Twitter računu Vrhovnega sodišča RS z dne 6. 2. 2022, in je na 7. seji 8. 6. 2022 sprejela

načelno mnenje:

Izjava sodnika, da bo vložil tožbo, odškodnino pa nakazal v dobrodelne namene, ki jo sodišče, na katerem opravlja sodniško službo, s sodnikovim soglasjem objavi na svojem Twitter računu kot odgovor na očitke medijev, da sodnik ne izpolnjuje pogojev za opravljanje sodniške službe, ne predstavlja kršitve X. načela (Ugled) Kodeksa sodniške etike."

O b r a z l o ž i t e v

Vsebina pobude

Pobudnik navaja, da je bila na uradnem Twitter profilu Vrhovnega sodišča RS s sodnikovim soglasjem objavljena izjava: "*Vprašanje obstoja diplom sodnikov je, upoštevajoč zakonsko predpisan postopek izvolitve, v katerem se presoja izpolnjevanje pogojev za zasedbo sodniškega mesta, odveč. Vrhovni sodnik bo glede zapisanih neresnic vložil tožbo. Znesek odškodnine bo nakazal v dobrodelne namene.*" Pobudnik meni, da je sodnik z izjavo, ki je bila objavljena z njegovim soglasjem na Twitter računu Vrhovnega sodišča RS, kršil načelo ugleda Kodeksa sodniške etike (v nadaljevanju kodeks).

Pri tem izpostavlja vprašanje etične primernosti njegovega neodziva na novinarska vprašanja o obstoju pogojev za opravljanje sodniške funkcije. Poleg tega navaja, da sodnik z izjavo, da bo glede zapisanih neresnic vložil tožbo, grozi in ustrahuje novinarje, pri čemer se pojavlja sum, da to počne z namenom odvratanja od pisanja o njegovi izobrazbi in pogojih za izpolnjevanje sodniške službe. S to potezo sodnik na položaju najvišjih državnih oblastnih funkcij ustvarja pritisk na novinarje, s tem pa ogroža njihovo neodvisnost, ki je eden od temeljev demokracije v vsaki državi. V delu izjave, da bo znesek odškodnine nakazal v dobrodelne namene, sodnik nedopustno prejudicira končni razplet sodnega postopka v primeru vložene tožbe. O zadevi bi odločali njegovi sodniški kolegi, zato se pojavlja dvom o tem, ali bi sodniki lahko svoje delo opravili neodvisno, nepristransko, brez pritiskov glede končnega izida sojenja in v zagotovljenem poštenem sojenju. S svojo izjavo, ki se nanaša na morebitni zasebni spor, je sodnik tudi zlorabil komunikacijske poti in službo za odnose z javnostjo javne institucije za svoje zasebne interese. Tako ravnanje kaže na njegovo ugrabitev službe za odnose z javnostjo. Dodaja, da je kot novinar Siol.net Službi za stike z javnostjo Vrhovnega sodišča RS dne 6. 12. 2021 poslal novinarska vprašanja glede obstoja sodnikove diplome in pravosodnega izpita, prejel pa je skoraj identičen odgovor, kot je bil objavljen na Twitter računu Vrhovnega sodišča RS, zato upravičeno sklepa, da je bil tudi ta odgovor

vrhovnega sodišča RS povzet in poslan s soglasjem sodnika.

Pojasnila sodnika

Sodnik je v odgovoru na pobudo navedel, da je bil tweet objavljen z njegovim soglasjem kot odziv na vse prispevke in pisanje v medijih, ki so v začetku decembra 2021 začeli problematizirati njegovo izobrazbo. Po razkritju informacije glede oprostitev obsojenih v kazenski zadevi „Balkanski bojevniki“ sta spletna medija Nova24 in Demokracija 3. 12. 2021 in 5. 12. 2021 objavila več člankov, v katerih so pisci zatrjevali, da na seznamu Pravne fakultete v Sarajevu ni mogoče najti njegove diplome.¹ Istovrstne vsebine so bile istočasno deljene na več platformah, vključno z platformo Twitter na Nova24TV. Iz očitkov v navedenih prispevkih je izhajalo, da nima diplome pravne fakultete. Dne 6. 12. 2021 je bilo na Vrhovno sodišče in tudi nanj osebno naslovljenih več vprašanj o njegovi strokovni izobrazbi (Škandal24, Reporter, Glas Trebnje, Portal Os, Siol.net, NovaTV)², na vse izjave, vprašanja in trditve v medijih pa se je odzval z objavo spornega tvita.

Predmet presoje

Komisija je v zvezi z vprašanjem etične primernosti sodnikove neodzivnosti na očitke novinarjev o njegovi pomanjkljivi strokovni izobrazbi že sprejela načelno mnenje, da sodnik s tem, ko se ne odzove na očitke medijev, da nima potrebne izobrazbe za opravljanje sodniške funkcije, ne krši X. načela kodeksa.³ V razlogih načelnega mnenja je navedla, da se za sodnika, ki je izvoljen v sodniško funkcijo potem, ko so izpolnjevanje njegovih pogojev za sodniško funkcijo preverili in preizkusili vsi pristojni organi (ne pa sodnik sam), predpostavlja, da izpolnjuje vse splošne pogoje za izvolitev, torej tudi da ima ustrezno izobrazbo (4. in 5. točka prvega odstavka 8. člena Zakona o sodniški službi) in da je to zadostna podlaga, da sodnik sam presodi ali se bo na morebitne očitke v medijih, ki problematizirajo njegovo izobrazbo, potrebno za izvolitev v sodniško funkcijo, odzval ali ne. Vsekakor pa ni njegova etična dolžnost, da se odzove. Razen v ustreznem (sodnem) postopku nihče ne more zahtevati od sodnika, da naj dokazuje svojo izobrazbo, potrebno za izvolitev v sodniško funkcijo.

Komisija je zato presojo usmerila v drugi del vsebine objavljenega tvita, ki se nanaša na vprašanje etične primernosti sodnikove izjave o napovedi tožbe in namenu odškodnine ter dejstvu, da je bila izjava objavljena na uradnem Twitter računu sodišča, na katerem opravlja sodniško službo. Presojala je torej etičnost ravnanja sodnika, ki se brani pred očitki, za katere zatrjuje, da so neresnični. Pri tem komisija poudarja, da se v tem načelnem mnenju ne opredeljuje glede ustreznosti odziva sodišča kot institucije, o čemer se je že izrekel Sodni svet.

Odločitev komisije

Kodeks v skladu z varovanjem načela ugleda (X. načelo) določa, da sodnik z osebnim zgledom varuje ugled sodstva in se pri vseh svojih dejavnostih izogiba neustreznemu ravnanju ali obnašanju. Sodnikom priporoča zadržanost v zasebnem in javnem življenju in omejitve pri

¹ Članki na Nova24 in na Demokraciji z dne 3. 12. 2021: „Biser slovenskega pravosodja [B. B.] brez diplome, na seznamu univerze je ni mogoče najti“; „Pravni strokovnjak o manjkajoči diplomii [B. B.] – to bi bil svetovni škandal in bi za nazaj kompromitiralo sodstvo do dna“; „Na seznamu univerze ni mogoče najti podatkov o diplomii vrhovnega sodnika [B. B.]“. Članki na Nova24 in na Demokraciji z dne 5. 12. 2021: „Zakaj [B. B.] ne razkrije vsaj osnovnih podatkov o njegovi diplomii“ in „[B. B.] diplome še vedno nikjer na spregled, zakaj se sklicuje na to, da je bila uničena v vojni“.

² Novinarska vprašanja: „Kako je mogoče, da v javno dostopnem biltenu sarajevske Pravne fakultete med maturanti v obdobju od 1949 do 2017 med diplomanti ni navedenega njegovega imena“; „Kdo je bil profesor in mentor pri diplomii; kakšna je bila tema diplome; ali je leta 1975 res diplomiral; na kateri pravni fakulteti; kakšna je bila tema diplomske naloge; kje je diplomska naloga dosegljiva; ali lahko pošljete dokazilo o diplomii in pravosodnem izpitu; ali g. [B. B.] izpolnjuje pogoje za zaposlitev; ali razpolagate z dokazili o njegovi izobrazbi; katerega leta in na kateri pravni fakulteti je g. [B. B.] dokončal študij; kdaj je opravil PDI; ali lahko g. [B. B.] pošlje potrdilo o njegovi diplomii in opravljenem pravosodnem izpitu; ali obstaja diploma g. [B. B.], v arhivu Pravne fakultete Univerze v Sarajevu zaenkrat nismo našli ničesar itd.“

³ Načelno mnenje Komisije za etiko in integriteto, sprejeto na 5. seji 1. 3. 2022, št. Su Ek 30/2021-7 z dne 1. 3. 2022, dostopno na: http://www.sodni-svet.si/doc/kei/NM_KEI_30-2021-7.pdf

njihovem vedenju in ravnanju, kar je pomembno zaradi zaupanja javnosti v sodstvo.⁴ Pri izražanju na družbenih omrežjih morajo biti sodniki previdni, preudarni in odgovorni ter vedno ravnati tako, da varujejo neodvisnost, nepristranskost in ugled sodstva.⁵

Sporni tweet na uradnem Twitter računu Vrhovnega sodišča RS je bil objavljen kot odgovor na očitke in vprašanja več medijev glede neizpolnjevanja sodnikovih pogojev za opravljanje sodniške funkcije. Na ustni predstavitvi stališč na seji komisije (drugi odstavek 32. člena poslovnika) je sodnik pojasnil, da so se vprašanja in očitki v zvezi z njegovo diplomom začeli pojavljati po objavi sodbe v zadevi „Balkanski bojevniki“, kar izhaja iz medijskih objav 3. 12. 2021 in 5. 12. 2021, „med vrsticami“ pa iz teh objav izhaja trditev, da nima diplome. Pojasnil je še, da to ni njegov tweet. Po prejemu novinarskih vprašanj se je v skladu z ustaljenim postopkom nanj obrnila Služba za odnose z javnostmi pri Vrhovnem sodišču RS, ki je pripravila odgovor, s katerim je soglašal. Očitki glede ugrabitve uradnega medija so zato absurdni. Tudi v izjavi glede napovedi tožbe ne vidi nič spornega, saj je vsakomur zagotovljena pravica do vlaganja pravnih sredstev. Z napovedjo tožbe je meril na očitke tistih novinarjev, ki so širili neresnice o njegovi pridobljeni izobrazbi in ne na tiste, ki so le poizvedovali o tem. Meni, da z navedbo, da bo vložil tožbo in odškodnino namenil v dobrodelne namene, ne gre za prejudiciranje izida sodnega postopka, saj se ob vložitvi tožbe pričakuje njen uspeh, z navedbo namena odškodnine pa je želel poudariti, da tožbe ne bi vložil iz lukrativnih namenov.

Komisija v izjavi sodnika, da bo vložil tožbo, odškodnino pa nakazal v dobrodelne namene, ne vidi ravnanja v nasprotju z etičnim kodeksom. Pri presoji etičnosti sodnikovega odziva je treba izhajati iz načela zadržanosti in preudarnosti pri izjavljanju. Pravica do sodnega varstva je zagotovljena vsakomur (23. člen Ustave RS), tudi sodnikom. Čeprav kodeks v okviru načela ugleda sodniku priporoča preudarnost pri odločitvi, ali bo začel sodni postopek, saj kot stranka v postopku lahko vzbudi vtis, da izkorišča svoj položaj sodnika⁶, pa zahteva po zadržanosti sodnika glede vlaganja pravnih sredstev ni absolutna in se jo mora presojati v vsakem konkretnem primeru posebej. V obravnavanem primeru se je sodnik odzval na vprašanja in očitke medijev glede trditve, da nima ustreznih pogojev za opravljanje sodniške funkcije. Vsebinska razlika je med dvomi o obstoju sodnikove diplome in trditvami o neobstoju diplome, ki dejansko že merijo na očitek izvršitve kaznivega dejanja. Gre za očitke, ki so nedvomno zamajali sodnikov ugled in zoper katere se ima sodnik, ki zase ve, da ima pogoje za opravljanje sodniške funkcije, pravico odzvati, da bi ustavil širjenje za njegov ugled in ugled sodstva škodljivih neresnic.

Sodnik je bil k odgovoru na očitke in vprašanja medijev v zvezi z njegovim izpolnjevanjem pogojev za opravljanje sodniške funkcije pozvan s strani Službe za odnose z javnostmi Vrhovnega sodišča RS, ki se je na omenjene očitke odzvalo z obravnavanim tweetom. Že iz navedenega izhaja, da ni mogoče govoriti o ugrabitvi uradnega Twitter računa sodišča. Tudi očitki, da sodnik z objavljenim tweetom z napovedjo tožbe grozi in ustrahuje novinarje ter posega v njihovo neodvisnost, niso utemeljeni. Objava izjave sodnika, ki zase ve, da ima diplomu in pravosodni izpit, ne predstavlja pritiska na to, da novinarji nehajo „raziskovati“, ampak naj nehajo pisati zanj in za sodstvo škodljive neresnice.

Prav tako sodnik z napovedjo, da bo tožil in odškodnino namenil v dobrodelne namene, ne prejudicira izida spora. Komisija pritrjuje sodnikovemu stališču, da vsaka odločitev ali napoved, da bo vložil tožbo, pri razumnem tožniku implicira njegovo stališče (pričakovanje), da bo s tožbo uspel. Nobene razumne podlage ni za trditev, da bi tožnik s tem kakorkoli "prejudiciral" izid pravde. To velja tudi, kadar pravno sredstvo vlaga sodnik. Izraženi pobudnikov vnaprejšnji dvom v nepristranskost sodnikov, ki bi odločali o sodnikovi tožbi, pa bi v končni konsekvenci pomenil, da

⁴ Komentar Kodeksa sodniške etike, dostopno na: http://www.sodni-svet.si/images/stories/Kodeks_sodniske_etike_komentar_sept_2017.pdf, str. 49 in 25, točka 14. Več o tem glej v Bangalorskih načelih sodniške etike v načelu 4.6, dostopno na: <https://www.unodc.org/documents/ji/training/bangaloreprinciples.pdf>

⁵ Primerjaj Smernice za javno izražanje sodnikov na družbenih omrežjih, sprejete na 34. seji 2. 3. 2021, dostopno na: http://www.sodni-svet.si/doc/kei/Smernice_javno_izrazanje_sodnikov_34_seja_KEI.pdf

⁶ Komentar Kodeksa sodniške etike, dostopno na: http://www.sodni-svet.si/images/stories/Kodeks_sodniske_etike_komentar_sept_2017.pdf, str. 50, točka 8.

sodniki nimajo ustavne pravice do sodnega varstva iz 23. člena Ustave. Kot prejudiciranje zadeve tudi ni mogoče razumeti sodnikove napovedi, da bo prisojeno odškodnino uporabil v dobrodelne namene. Sodnik je pojasnil, da njegova napoved, kako bo uporabil odškodnino, pomeni le, da ga pri tem ne vodijo pridobitni nameni, ampak načelni razlogi, med drugim zaščita njegovega dobrega imena in ugleda sodstva. Tudi brez sodnikovega pojasnila komisija meni, da tega dela sodnikove izjave na Twitterju ni mogoče razumeti drugače.

Komisija ocenjuje, da izjava sodnika, da bo vložil tožbo, odškodnino pa nakazal v dobrodelne namene, ki jo sodišče, na katerem opravlja sodniško službo, s sodnikovim soglasjem objavi na svojem Twitter računu kot odgovor na očitke medijev, da sodnik ne izpolnjuje pogojev za opravljanje sodniške službe, ne predstavlja kršitve X. načela (Ugled) kodeksa.

**Predsednik Komisije za etiko in integriteto
Zvone Strajnar**